

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **K. V.,** zast. JUDr. Alžbětou Prchalovou, advokátkou, se sídlem v Brně, Dřevařská 25, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 5. 2004, č. j. 36 Az 649/2003 - 23,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministra vnitra ze dne 1. 4. 2003, č. j. OAM-2019/AŘ-2002. Tímto rozhodnutím byl zamítnut rozklad stěžovatele a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 20. 9. 2001, č. j. OAM-4546/VL-14-P13-2001, kterým byl návrh stěžovatele na zahájení řízení o udělení azylu zamítnut jako zjevně nedůvodný podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně bylo vysloveno, že stěžovateli se neuděluje azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 ani § 14 zákona o azylu, a že na cizince se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Stěžovatel samostatným podáním požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

V žalobě, která směřovala proti uvedenému rozhodnutí, pak stěžovatel v obecné rovině namítal porušení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), a § 12, § 91 zákona o azylu. Pokud jde o skutkové důvody, odkazoval na žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru a ostatní

spisový materiál. Požadoval, aby napadané rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena k dalšímu řízení.

V následném rozsudku dospěl Krajský soud v Brně stejně jako správní orgán k závěru, že návrh je zjevně nedůvodný, neboť stěžovatel přicestoval do České republiky z bezpečné třetí země (Polska). Hodnocení provedené správním orgánem pak shledal krajský soud jako dostatečné, rovněž tak v postupu správního orgánu neshledal žádných pochybení. Odkázal na ustálenou judikaturu, podle které je třeba poskytnout ochranu toliko tomu, kdo je pronásledován pro zákonem o azylu specifikované důvody, což však v souzené věci ani podle krajského soudu nenastalo. Na základě výše uvedeného pak Krajský soud v Brně shledal žalobu jako nedůvodnou, a proto ji s odkazem na ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel kasační stížnost. Jako důvody kasační stížnosti stěžovatel uvádí § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Stěžovatel zejména namítal, že skutková zjištění nemají oporu ve spisu, správní orgán při rozhodování překročil meze správního uvážení, k čemuž doplnil, že v domovské zemi má důvodnou obavu o svůj život a zdraví, přičemž si nemyslí, že by mu tamní orgány mohly pomoci. Dále uvedl, že má za to, že v jeho případě opravdu nejsou dány důvody dle § 12 zákona o azylu, avšak je toho názoru, že v jeho případě jsou dány důvody dle § 14 citovaného zákona.

Na základě výše uvedeného pak stěžovatel požaduje, aby byl napadený rozsudek zrušen a vrácen Krajskému soudu Brně k dalšímu řízení.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy; odkázal na správní spis a judikaturu k § 14 zákona o azylu. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvodem, který stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatel je zastoupen advokátkou.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za nutné předeslat, že v řízení o kasační stížnosti není jeho úkolem znovu posuzovat, zda měl být stěžovateli azyl udělen, nýbrž je jeho úkolem pouze posoudit, zda předchozí řízení naplňuje důvod či důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s., specifikované stěžovatelem.

Stěžovatel za tento důvod nejprve označil důvod vymezený pod písm. b) cit. zákonného ustanovení, podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí

vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle Nejvyššího správního soudu je především třeba se vyjádřit k významu jednotlivých částí tohoto stížnostního důvodu. K významu první části („došlo k vadě řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu“) je nutno uvést, že skutková podstata je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učinění správného skutkového závěru, vedl k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata dále nemá oporu ve spisech, chybí-li ve spisech skutkový materiál pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, přičemž tento materiál je nedostačující k učinění správného skutkového závěru.

Význam další části označeného písm. b) („při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto vytýkanou vadu měl soud napadané rozhodnutí zrušit“) se zakládá na faktu, že intenzita porušení řízení před správním orgánem byla v přímé souvislosti s následnou nezákonností tohoto rozhodnutí.

K poslednímu možnému porušení („rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost“) Nejvyšší správní soud uvádí, že jeho možný dopad je třeba posuzovat vždy ve spojení se zněním konkrétního rozhodnutí.

Po porovnání všech tvrzení stěžovatele s uvedeným významem jednotlivých částí označeného písm. b) cit. zákonného ustanovení dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že k naplnění ani z jedné části ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. nedošlo.

Dále je třeba se vyjádřit i k významu jednotlivých důvodů druhého namítaného písmene § 103 odst. 1 s. ř. s., tedy písm. d), zakládajícího se na nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

První, tam upravený důvod („nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti rozhodnutí“), spočívá podle Nejvyššího správního soudu buď v tom, že rozhodnutí vykazuje takové textové a formulační nedostatky, že z obsahu textu není dostatečně zřejmá souvislost s příslušnými podklady pro rozhodnutí, nebo příp. v tom, že i jinak text rozhodnutí obsahuje nejasné, rozporné či jiným způsobem nesrozumitelné údaje. Taková nesrozumitelnost rozhodnutí však v souzené věci podle Nejvyššího správního soudu nenastala.

Následující důvod („nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí“) je potom třeba spatřovat v tom, že se rozhodnutí neopírá o důvody, které opodstatňují dospět k určitému výroku rozhodnutí a možný dopad je třeba posuzovat vždy ve spojení se zněním konkrétního rozhodnutí. Po přezkoumání Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud správně vyšel ze skutkového a právního stavu, jenž existoval v době rozhodování správního orgánu, a zabýval se všemi výroky napadeného rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Podle názoru Nejvyššího správního soudu se tak rozhodnutí krajského soudu dostatečně opírá o důvody, které opodstatňují dospět k předmětnému výroku.

K posledně jmenovanému důvodu, tedy že se jedná o nepřezkoumatelnost spočívající v jiné vadě řízení před soudem, Nejvyšší správní soud poznamenává, že je třeba jeho význam posuzovat jako důvod pro zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně pouze za předpokladu splnění věty navazující, tedy, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, což však v souzené věci rovněž nenastalo.

Ani označené důvody specifikované v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tak podle Nejvyššího správního soudu v souzené věci nenastaly.

Nejvyšší správní soud především konstatuje, že podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou třetí zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Nejvyšší správní soud s odkazem na rozhodnutí žalovaného i krajského soudu uvádí, že zde není pochyb o tom, že se stěžovatel před vstupem na území České republiky zdržoval na území Polska, přičemž Polsko v případě stěžovatele splňuje podmínky bezpečné třetí země ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o azylu. Na této skutečnosti nic nemění to, že stěžovatel uvedl, že o možnosti požádat o azyl v Polsku nevěděl. Nejvyšší správní soud s ohledem na svou ustálenou rozhodovací praxi konstatuje, že podstatou a smyslem azylového řízení je, že cizinec, pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi (čl. 43 Listiny základních práv a svobod), má o azyl požádat vždy již v první zemi, kde má reálnou příležitost tento status obdržet nejdříve, a kde budou garantována jeho základní práva a svobody. Takovouto zemí je zpravidla právě tzv. bezpečná třetí země ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o azylu. Azylové zákonodárství České republiky v kontextu právních úprav azylu v jiných srovnatelných demokratických evropských zemích vnímá právo na azyl jako právo na nezbytnou ochranu před pronásledováním v zemích původu; nikoliv však jako právo vybrat si zemi, ve které žadatel o azyl bude chtít toto své právo uplatnit.

Z předloženého správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel dne 16. 5. 2001 podal návrh na zahájení řízení o udělení azylu, ve kterém ve vztahu k souzené věci uvedl, že vlast opustil dne 3. 11. 2000, a to z důvodu, že neměl kde bydlet, neměl plat, neměl práci a také kvůli vymahačům peněz. Doplnil, že do České republiky přicestoval přes Polsko, kde pobýval 1 den. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území České republiky ze dne 14. 8. 2001 pak výslovně uvedl, že ze země odcestoval z důvodu, že nemohl najít práci, pronásledovala ho tam mafie, a po smrti manželky ho tam nic nedrželo; na Ukrajině je velice těžko. Z protokolu rovněž vyplynulo, že stěžovatel na území České republiky přicestoval přes území Polska a byl přitom kontrolován celníky. Na otázku, proč nepožádal o azyl v Polsku, pak výslovně uvedl, že o možnosti azylu v Polsku nevěděl. Stěžovateli byla na závěr pohovoru (vedeného za přítomnosti tlumočníka) poskytnuta možnost, aby se s obsahem protokolu seznámil, vyjádřil se k němu, resp. navrhl jeho doplnění. Této možnosti nevyužil.

Z takto zjištěného skutkového stavu, a to v rozhodující míře přímo od stěžovatele, vycházel správní orgán, jakož i krajský soud, a jejich závěr o tom, že stěžovatel pobýval na území bezpečné třetí země, Polska, tak plně vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu správního řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu; s tímto závěrem souhlasí i Nejvyšší správní soud. Tímto zdůvodněním pak Nejvyšší správní soud odpovídá i na konkrétní námitku stěžovatele, že skutková zjištění nemají oporu ve spisu, správní orgán při rozhodování překročil meze správního uvážení, a doplňuje, že správní

orgán, resp. soud neporušily žádná ustanovení zákona. V této námitce proto Nejvyšší správní soud stěžovateli nepřisvědčil.

K navazující námitce stěžovatele, že v domovské zemi má důvodnou obavu o svůj život a zdraví, přičemž si nemyslí, že by mu tamní orgány mohly pomoci, stejně jako k námitce, že v jeho případě jsou dány důvody dle § 14 zákona o azylu, pak Nejvyšší správní soud uvádí, že za situace, kdy se v azylovém řízení vycházelo pro rozhodnutí z ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, uvedené posouzení ve svých důsledcích znamenalo, že neprobíhal proces dokazování o tom, zda byly splněny podmínky ustanovení § 12 zákona o azylu. Jestliže se správní orgán nezabýval meritorně posouzením toho, zda byla či nebyla naplněna skutková podstata ustanovení § 12 zákona o azylu (ostatně stěžovatel v kasační stížnosti sám připustil, že v jeho případě důvody § 12 zákona o azylu dány nejsou), pak již nepřicházelo v úvahu, aby se musel zabývat ani splněním ustanovení § 14 (a stejně tak i § 13) zákona o azylu, t. j. podmínkami udělení azylu z humanitárních důvodů.

Rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, potvrzené napadeným rozhodnutím ministra vnitra, však ve výroku obsahuje výrok o neudělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu. Je tedy nutno konstatovat, že správní orgán pochybil, jestliže žádost stěžovatele zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu a současně posuzoval a rozhodl o neudělení azylu podle § 13 (sloučení rodiny) a § 14 (humanitární azyl) a v napadeném rozhodnutí se k nim vyjadřoval. Pokud totiž v řízení o žádosti o udělení azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona o azylu, pak správní orgán bez dalšího zamítne žádost. Rozhodne tedy konečným způsobem ve věci, aniž by zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v ustanovení § 13 a § 14 je však určující závěr o neexistenci důvodu pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Protože tento důvod při zamítnutí žádosti podle § 16 zákona o azylu zjišťován není, dostává se výrok správního orgánu o zamítnutí žádosti podle § 16 do logického rozporu s výrokem o neudělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Toto formální pochybení správního orgánu však zůstává bez vlivu na zákonnost přezkoumávaného rozhodnutí a nezpůsobuje jeho nicotnost.

Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že stěžovatel přichází z bezpečné třetí země a správní orgán správně žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu zamítl, přičemž krajský soud správně posoudil, že skutkový stav byl správním orgánem zjištěn přesně, důkazy, které si správní orgán opatřil byly úplné, a tyto vyhodnotil v kontextu platné právní úpravy.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že v souzené věci neshledal stěžovatelem uváděné skutečnosti, ve spojení s ustanovením § 103 odst. 1 písm. b) resp. d) s. ř. s., za opodstatněné. Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Vzhledem ke skutečnosti, že Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl tzv. přednostně, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé

náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 3. května 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu